

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Theologicæ In quibus exhibentur quædam
Observationes circa aliquot ex LXV. Propositionibus A SS.
Domino Nostro Innocentio XI. Condemnatis**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Sexta. Ostenditur quanta sit enormitas perjurii, & eam nihilominùs foveri per usum restrictionum mentalium, quarum pernicies hìc describitur.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10671156-1

CONCLUSIO SEXTA.

Ostenditur quanta sit enormitas perjurii, & eam nihilominus foveri per usum restrictionum mentalium, quarum pernicies hic describitur.

Naturali lumine notum est, quod pro majori dignitate personæ quæ colitur, debeat esse major reverentia in ipso cultu per quem colitur: hinc religio, quia per illam colitur Majestas Divina, quæ est infinita, reliquos omnes cultus in reverentia excedere debet. Placuit nihilominus Divinæ benignitati permittere ut Nomen suum in confirmationem assertionum de rebus humanis adhiberetur; quod nimirum fieret ut assertionibus nostris summa Fides conciliaretur, juxta illud Apostoli ad Hæbr. 6. *Homines per majorem sui jurant: & omnis controversia eorum finis, ad confirmationem est juramentum.* Ne tamen hæc Dei indulgentiâ in Divinæ Majestatis contemptum abuteremur, lege naturali primùm, deinde positivâ cuilibet mandavit Deus: *non assumes nomen Domini Dei tui in vanum.* Jusit præterea per Prophetam suum: *Jurabis: vivit Dominus, in veritate, & in judicio, & in justitia.* Jer. 4. *In veritate*, id est, in iis quæ vera esse non dubitas: nam aliàs quodammodò assertitur quòd Deus vel non sciat quid testetur, vel paratus sit falsum testari: & hoc quidem dum jurans scit falsum esse quod jurat: si autem de veritate dubius, nihilominus velut absolute verum juret; exponit se periculo blasphemum illud disjunctum Deo imputandi. *In judicio* juratur, dum adest necessitas jurandi sufficienter proportionata gravitati, quam continet Majestatis Divinæ in testem advocatio. *In justitia* denique juratur, dum assertio quam juramento confirmamus justa est ac Deo grata.

Cum ista doctrina à nemine negari possit, mirum est reperiri potuisse, qui hanc traderent: *Vocare Deum in testem mendacii levis non est tanta irreverentia, propter quam velit aut possit damnare hominem, prout habet Prop. 24. Item 25. Cum causalitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis. Item 26. Si quis vel solus vel coram aliis, sive interrogatus sive propria sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio sine juret se non fecisse aliquid quod reverâ fecit, intelligendo intra se aliquid aliud quod non fecit, vel aliam diem ab eâ in quâ fecit, vel quodvis aliud additum verum, reverâ non mentitur, nec est perjurus. Item 27. Causa justa utendi his amphibologiis est quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens & studiosa. Denique 28. Qui mediante commendatione, vel munere ad Magistratum vel officium publicum promovus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.* Ex simili fonte quo prædictæ de juramento, etiam procedit Propositio 29. quæ ita habet: *Urgens metus gravis est causa iusta Sacramentorum administrationem simulandi.*

Quod primam jam relatarum propositionum attrinet, illa dicit quod peccatum mortale committat, qui in æquivalenti afferit, quòd Deus in rebus levibus vel nesciat an verum sit quod dicitur, vel paratus sit testari verum esse quod novit esse falsum. Secunda inter relatas dicit non esse peccatum, sive in rebus levibus, sive in gravibus cum causâ, ut ait, Deum fictè vocare in testem, & eatenus in vanum, quatenus frustra. Præterea hæc unicâ sententiâ sufficit ut omnia omninò juramenta, quacumque autoritate, sive laicâ sive Ecclesiasticâ, imò etiam divinitus præscripta, in rebus quantumvis magni momenti eludat, inania & ridicula prorsus reddat, ut proinde nil minus verum erit, quàm quòd *omnis controversia hominum finis ad confirmationem sit juramentum.* Quæ tertio, quarto & quinto locò superius expressæ sunt, imò quælibet illarum similiter omnia juramenta irrita reddit & omninò enervat. Quælibet etiam illarum indulget ut sine peccato Deus assumatur in te-

Item falsi ; id est , ut sine peccato in æquivalenti rursus dicatur quod Deus vel ignoret verum-ne an falsum sit quod testatur , vel quod Deus sit paratus sciens testari falsum. Inter has propositiones præ cæteris absurditate eminent vigesima sexta , hæc scilicet : *Si quis vel solus , vel coram aliis , &c.* Est enim universalissima , complectens omnes omnino circumstantias quibus quocumque modo , quacumque ex causa , quocumque demum sine lubet pejerare : adeoque sive defit veritas , sive iudicium , sive iustitia , id est , etsi defint tres juramenti comites.

Evidenter hinc confectarium est quòd doctrina hujus propositionis cuilibet hominum , debeat esse summè execrabilis : etenim illà admisâ poterit scelestissimus quisque de quocumque crimine à se commisso jurare quod nunquam illud commiserit , intelligendo intrâ se aliud quod non fecit , vel aliam diem ab ea in qua fecit , vel quodvis aliud additum verum. Ex. gr. interrogatus an occiderit hominem quem reverà occidit , tutâ conscientia jurabit , *Non occidi* , intelligendo intrâ se , *aliquid aliud quod non fecit* , id est , se non occidisse Angelum : vel intelligendo *aliam diem* , puta , antequam natus esset : *vel quodvis aliud additum verum* , ut quòd non occiderit venenò , vel acu , quem occidit gladio ; vel quod non in Templo , &c. Sicut de hoc crimine , ita de quovis alio , ex. gr. adulterio , furto , falso testimonio , & sicut de criminibus , ita de quibuscumque aliis actionibus , quantumcumque intersit veritatem manifestari. Deindè quemadmodum pro se , ita in gratiam cujuslibet alterius ; maxime si sibi persuadeat quòd hoc sit conforme dilectioni consanguineorum , amicorum , gratitudini pro pecuniis ad tale testimonium dicendum acceptis , vel generatim dilectioni , proximi : nam ut habet Propositio sequens ex eodem Authore desumpta , *Causa justa utendi his amphibologiis est quoties id necessarium aut utile est ad salutem corporis , honorem , res familiares tuendas , vel ad quemlibet alium virtutis actum , ita ut veritatis occultatio censatur tunc expediens & studiosa.*

Etsi hætenùs tantum locuti simus de testimoniis negativis , paritas tamen rationis , quin & ipsa propositionum expressio prorsus exigit , ut dicta doctrina de restrictionibus mentalibus eòdem prorsùs modo intelligatur de testimoniis affirmativis ; ut proindè secundum illam doctrinam , quicquid lubet , quantumvis falsissimum possis affirmare , & sine perjurio jurare , intelligendo intrâ te aliquid aliud. Ex. gr. interrogatus an solveris summam mille florenorum , respondebis : *solvi* , intelligendo quod solveris affem alicui pistori pro pane. &c. Denique per simoniam , per oppressiones , aut artes quascumque etiam pessimas promotus ad beneficia , dignitates , officia , & munia , etiam præcipua , sive in Ecclesia , sive in Repub. poteris negare quodlibet illorum iterùm mediante juramento , intelligendo intrâ te &c. Ex quibus omnibus facillimum est videre in quantam animarum perniciem & scandalum à 70. & amplius annis grassata fuerit doctrina ista de restrictionibus mentalibus : quot item Tribunalia sive Ecclesiastica , sive Laica , doctrina ista turbaverit & perverterit. In quot quantaque Beneficia & Officia , dignitates , & munia summa , Ecclesiastica rursus & Laicalia , doctrina hæc intrusit Simoniacos , Oppressores , homines pessimis artibus deditos , in omni genere flagitiosos ac indignissimos ! Quot animæ suam æternam perniciem , quot miseri rerum suarum jacturam ei imputare possunt ! Idem per doctrinam istam de restrictionibus mentalibus provida legum de præstandis juramentis dispositio , per quam scelesti illi ab Ecclesiæ & Reipub. munitis seclusi fuissent , irrita prorsus & inanis effecta est.